

mit fulde Hjerter — angaaende Forhandlingspolitikken og angaaende Udsigterne for Fremtiden. Med den højsærede Formands Tilladelse skal jeg oplæse et ganske kort Stykke: „Det Synspunkt, hvorunder vi søgte at arbejde, var derfor, at vi nu skulde se at opnaa de bedst mulige Resultater paa de Omraader, hvorom Forstaaelse kunde ventes, og hvor mange Omstændigheder netop for Tiden førte det med sig, at man burde søge at opnaa Fremskridt og et godt Udbytte. Jeg stønede den Gang ikke at Betingelserne for et virkelig, varigt“ — varigt — „og frugtbart Forlig vare til Stede. Jeg vil derom kun sige, at hvad jeg anser for at være den første Betingelse for at opnaa et saadant Resultat er, at den Erkendelse trænger almindelig igennem, at i vort Land Provisorier ikke kunne benyttes som Kampmiddel. For denne Erkendelse trænger virkelig igennem paa alle Sider, tvivler jeg om, at Betingelserne ere til Stede for at opnaa en varig Forstaaelse, thi jeg sætter ikke Pris paa at opnaa en midlertidig Vøsning, som kunde være maakte endnu være og endnu uheldigere Konflikter i sit Skød“. Det ærede Medlems Udtalelser den Gang gik altsaa ud paa, at der burde ikke slutes noget Forlig, før den Erkendelse var trængt igennem til alle Sider, at Provisorier ikke kunde benyttes som Kampmiddel, men naar det er saa, forekommer det mig, at dette Forslag til Beslutning burde have været præget deraf. Det forekommer mig, at der burde have været fra begge Ting Udtalelser deri, der gik ud paa, hvorledes man skulde stille sig over for en Regering, der søgte at benytte Provisorier som Kampmiddel. Var noget saadant kommet ind i Forslaget, vilde det have set ikke saa lidt anderledes ud, end det nu gør. Noget saadant findes imidlertid ikke i Forslaget, og hvorfor? Ja, rimeligvis fordi den Erkendelse ikke er trængt ind til alle Sider, at man ikke mere kan benytte Provisorier som Kampmiddel i vort Land, fordi man fra det andet Tings Side og Regeringens Side ikke endnu har villet opgive Muligheden af at benytte Provisorier som Kampmiddel. Men hvis det er Tilfældet, hvis det er Grunden til, at noget saadant ikke findes i Resolutionen, saa mener jeg, at det Tidspunkt ikke endnu er kommet, som det ærede Medlem for Præsts Amts 6te Valgkreds sigtede til, da han den 11te Oktober 1892 udtalte sig, som jeg nu har oplæst. Dette var, hvad jeg kunde ønske at sige angaaende Punkt 1. — Jeg gaar saa over til Punkt 2. Ja, jeg indrømmer, at der er vundet noget ved dette, naar det blot overholdes, men det, der er vundet, vil

dog muligvis vise sig ikke at være meget. Jeg har hørt sige, at ved dette Punkt 2 skulde det være slaaet fast og erkendt, at det private Initiativ var ubrugeligt lige over for provisoriske Love. Det forekommer mig dog ikke, at det ligger i Punkt 2. Men selv om Punkt 2 overholdes, vil det dog ikke kunne forhindre, at en provisorisk Lov bliver forelagt i det ene Ting og der hengemt i Udbalg til henimod Samlingens Slutning; naar saa det Ting, det sidst kommer i, paa Samlingens sidste Dag har forkastet det, og Rigsdagen da sendes hjem, udstedes der blot den følgende Dag et Provisorium af samme Indhold. Dette vil staa den Regering, der vil benytte Provisorier som Kampmiddel, uldstaendig frit for, og den vil sikkert kunne gøre det med samme Ustraffethed som denne Regering har formaaet at gøre alt det, den har gjort. — Hvad Punkt 3 angaar, forstaar jeg jo meget godt, at det er Meningens dermed at tage konstitutionelt Forbehold lige over for Spørgsmaalet om Befæstningsanlæggenes Godkendelse. Jeg tror imidlertid ikke, at et saadant Forbehold betyder stort. Jeg tror, at det vil til alle Sider blive opfattet saaledes, at Befæstningsanlægene — faktisk i alt Fald — ere godkendte ved dette Punkt 3, og at man ma være meget formelt — for ikke at sige formalistisk — anlagt, naar man mener at de ikke dermed ere godkendte. Men vil man nu endelig være saa formel, saa mener jeg, at det hele lider et stort Knæk ved en Mangel i det formelle, den nemlig, at dette Forslag ligger først for her til Beslutning og bliver først vedtaget, efter at der er bevilget disse Pengene til Befæstningsanlægene. Det er det samme som, at Bertallet først siger: Nu bevilge vi Pengene til Fæstningsanlægene, og bagefter, 2 Dage efter, kommer det og siger: Ja, men dermed mente vi rigtignok ikke at godkende det; hvis nogen har troet det, har han taget meget fejl! Hvorledes nu end dette skal opfattes, er der een Ting, som er ganske sikker, og det er, at i alt Fald er Fæstningens Anvendelse godkendt; Fæstningens Anvendelse som Basis for vort Forsvarsvæsen er bleven godkendt ved Beslutningen i Forsgaars, derved, at der paa Finansloven er bevilget forskellige Beløb dertil, og det vil ganske sikkert blive noget, der i Fremtidens konstitutionelle Liv vil vise sig at have sin overordentlig store Betydning, idet det i Virkeligheden vil saa temmelig affære dette Ting fra at have Haand i Hånd med Bevillinger til Fæstninger i Fremtiden. Jeg kunde derfor meget have ønsket, naar man endelig skulde ind paa hele dette Forlig, at saa Punkt 3 var kommet til at indeholde